

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

на дисертаційну роботу Лелика Василя Мироновича на тему «Механізми державного управління інтелектуалізацією діяльності органів державної влади в Україні» на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

Актуальність обраної теми дисертаційної роботи і її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Актуальність теми дисертаційної роботи, присвяченої механізмам державного управління інтелектуалізацією діяльності органів державної влади в Україні, визначається потребою системної відповіді на одночасний вплив двох взаємопов'язаних процесів. Відтак, це пов'язано прискоренням цифрової трансформації публічного управління в умовах реалізації євроінтеграційного курсу. Також, це пов'язано із різким ускладненням управлінського середовища через повномасштабну війну, що спричиняє нестачу ресурсів, кадрове перевантаження, зростання ризиків кібербезпеки, а також підвищені очікування суспільства щодо швидкості, обґрунтованості й прозорості рішень. За таких умов інтелектуалізація діяльності органів державної влади постає як безперервний процес, що потребує не тільки оновлення процедур, а й створення стимулів, правил, організаційних умов та інформаційної основи для перетворення даних на знання і управлінські дії, із коректним застосуванням технологій на базі штучного інтелекту як інструментів підтримки людського судження, а не його заміни. Додатковим аргументом актуальності є наявний розрив між практичним запитом на комплексні механізми інтелектуалізації та фрагментарністю наукових і прикладних підходів, коли акцент робиться або на цифрових інструментах, або на навчанні персоналу без належного зв'язку зі стимулами, бюджетно фінансовими рішеннями, міжвідомчою взаємодією та етичними вимогами до використання даних. Саме тому дисертаційне дослідження є своєчасним і має вагоме значення для підвищення спроможності держави діяти результативно в умовах постійних змін.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, їх достовірність

Наукові положення, висновки та рекомендації дисертаційної роботи В. М. Лелика характеризуються належною обґрунтованістю, логічною узгодженістю та відповідністю меті й завданням дослідження. Достовірність отриманих результатів забезпечено застосуванням системного підходу та комплексу взаємодоповнювальних методів, зокрема аналізу і синтезу, індукції та дедукції, порівняння і систематизації, а також методів моделювання та непараметричних статистичних процедур, що використані для аналітичного опрацювання факторів трансформації механізмів державного управління та їх впливу на процес інтелектуалізації діяльності органів державної влади. Важливою ознакою методичної надійності є використання формалізованих інструментів, які підвищують прозорість і повторюваність результатів, зокрема застосування методу семантичних мереж і елементів логіки предикатів із матрицями попарних порівнянь, що дозволяє перейти від експертних суджень до вагових коефіцієнтів і ранжування факторів за силою впливу.

Обґрунтованість висновків підсилена побудовою моделі оцінки результативності та перспективності реалізації механізмів державного управління з використанням функціонального моделювання IDEF0 та контекстної діаграми ISOM, що задає чітку логіку переходу від аналізу змін зовнішнього середовища і показників діяльності до програми коригування та безперервного поліпшення на основі даних і зворотного зв'язку.

Інформаційна база дослідження сформована на основі законодавчих і нормативно-правових актів, наукових джерел, статистичних матеріалів, а також відкритих аналітичних ресурсів. Окремо зазначено, що технології на базі штучного інтелекту застосовувалися виключно для попереднього перекладу іноземних нормативно-правових та аналітичних документів і не використовувалися для генерування авторського тексту, що додатково підтримує академічну доброчесність і довіру до результатів.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що наукові результати дисертації є достовірними, методично обґрунтованими, логічно виведеними з проведеного аналізу та можуть бути використані як у подальших наукових дослідженнях, так і в практиці державного управління.

Наукова новизна результатів дослідження

Наукова новизна одержаних результатів полягає в узагальненні й обґрунтуванні науково-теоретичних засад та формуванні методичних і прикладних підходів до удосконалення механізмів державного управління інтелектуалізацією діяльності органів державної влади в Україні.

З-поміж наукових результатів, що мають новизну, насамперед варто відзначити:

- удосконалено соціально-мотиваційний механізм забезпечення інтелектуалізації діяльності органів державної влади, що враховує застосування синергетичного підходу при поєднанні соціальної та мотиваційної складових, узгодження внутрішніх мотивів, зовнішніх стимулів, власних переконань із позитивними й коригувальними впливами, та створює передумови для необхідного та постійного розвитку, масштабування прийнятих управлінських рішень, відновлення і зміцнення суспільної довіри через відкритість рішень, зрозумілість суспільного ефекту;

- уточнено сутність механізмів державного управління інтелектуалізацією діяльності органів державної влади, як внутрішньо узгоджену сукупність елементів, за допомогою яких суб'єкти державного управління системно формують, координують і реалізують цілеспрямований вплив на всі етапи безперервного процесу інтелектуалізації, починаючи від оцінювання й розвитку інтелектуального потенціалу кадрів, що враховує інтегровану спроможність оволодіння новими знаннями й навичками, досвід, креативність, здатність до безперервного навчання й адаптації, цифрову грамотність, забезпечення умов для їх творчої активності та оперативного використання;

- удосконалено методичний підхід до оцінки результативності та перспективності реалізації механізмів державного управління інтелектуалізацією діяльності органів державної влади на основі функціональної моделі у нотації IDEF0, яка пов'язує наступні блоки: належну оцінку діючих механізмів, аналіз змін зовнішнього середовища, аналіз показників діяльності, встановлення базових орієнтирів та реалізацію програми коригування, що створює керований цикл безперервного поліпшення на основі даних і зворотного зв'язку, разом із деталізацією контекстної діаграми ICOM з фіксацією входів, виходів, керувань і механізмів, із побудовою декомпозицій за кожним з блоків.

Зазначені положення мають наукову новизну не лише у вузькому предметному полі, а й у межах ширшої сфери державного управління, оскільки розкривають нові підходи до забезпечення керованості, стабільності та довіри до органів державної влади.

Таким чином, результати дисертаційного дослідження відзначаються високим ступенем новизни, що виявляється як у постановці завдань, так і в запропонованих теоретичних концепціях та прикладних розробках, які можуть бути впроваджені в практику державного управління та використані в подальших наукових дослідженнях.

Теоретичне та практичне значення наукових результатів

Наукові результати, отримані у дисертаційному дослідженні Лелика Василя Мироновича щодо удосконалення механізмів державного управління інтелектуалізацією діяльності органів державної влади в Україні, мають вагоме теоретичне та практичне значення, оскільки поєднують концептуальне осмислення процесів інтелектуалізації з конкретними методичними інструментами їх організації та оцінювання. Теоретичне значення полягає, зокрема, у поглибленні понятійно-категоріального апарату через авторське визначення інтелектуалізації діяльності органів державної влади та уточнення розуміння механізму як внутрішньо узгодженої сукупності елементів, взаємозв'язків і процедур, що забезпечують результативне функціонування управлінських процесів. Важливим

теоретичним здобутком є також сформовані концептуальні положення та теоретична структурна модель інтелектуалізації органів державної влади, у якій відображено зв'язки між потребами, ресурсами, механізмом управління, управлінням змінами, інструментарієм, ризиками та соціально-економічним ефектом у публічному секторі. Суттєвою складовою теоретичного внеску є уточнення сутності системи інформаційного забезпечення інтелектуалізації як керованої сукупності процесів, ролей, стандартів і цифрових рішень, а також обґрунтування структурної тріади її підсистем, яка охоплює облік, аудит та аналіз.

Практичне значення результатів полягає у розробці прикладних підходів і рекомендацій щодо удосконалення механізмів державного управління інтелектуалізацією діяльності органів державної влади. Дисертаційні напрацювання містять інструменти, придатні для впровадження на рівні управлінських процедур, зокрема поетапну процедуру формування належного інформаційного поля з механізмом фільтрування інформаційного шуму, із дотриманням вимог безпеки та етики використання даних і технологій на базі штучного інтелекту. Практично-орієнтованими є також методичні підходи до оцінювання впливу тенденцій трансформації механізмів державного управління на процес інтелектуалізації, що передбачають застосування методу семантичних мереж та елементів логіки предикатів, а також матриць попарних порівнянь для інтегрального ранжування факторів і побудови матриці реагування. Особливої уваги заслуговує запропонований підхід до оцінювання результативності та перспективності реалізації механізмів на основі функціональної моделі у нотації IDEF0 (Integrated Definition for Function Modeling) із деталізацією контекстної діаграми ICOM (Input, Control, Output, Mechanism), що формує керований цикл безперервного поліпшення на основі даних і зворотного зв'язку.

Повнота викладення результатів дослідження в опублікованих працях

Результати дисертаційного дослідження Лелика Василя Мироновича викладені в опублікованих працях у повному обсязі та у логічно послідовний спосіб, що підтверджує належний рівень наукової апробації й відкритість

отриманих результатів до фахового обговорення. За темою дисертації опубліковано 9 наукових праць загальним обсягом 2,9 друкованого аркуша, серед яких 4 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у науковому періодичному виданні іноземної держави, а також 4 тези доповідей у збірниках за матеріалами наукових конференцій. У наукових статтях послідовно висвітлено ключові теоретичні та прикладні положення дисертації, зокрема щодо сутності інтелектуалізації діяльності органів державної влади, впливу цифровізації, визначення можливостей інтелектуалізації, а також уможливлення підвищення ефективності цього процесу через механізми державного управління. Сукупно ці публікації відображають основні компоненти дисертаційної логіки від постановки проблеми до аргументованих висновків і практико орієнтованих рекомендацій. Тези доповідей, оприлюднені за результатами виступів на науково практичних заходах, відображають проміжні етапи дослідження й підтверджують його системну апробацію. У них окреслено зміст процесу інтелектуалізації, мотиваційний аспект, результативність інтелектуалізації та інформаційне забезпечення, що кореспондує зі структурою дисертації та її основними результатами.

Таким чином, поданий перелік публікацій демонструє достатню повноту висвітлення результатів дисертаційного дослідження у відкритому науковому просторі, а також підтверджує відповідність обсягу апробації встановленим вимогам до робіт на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

Дисертаційна робота демонструє високий рівень наукового опрацювання теми інтелектуалізації діяльності органів державної влади та містить цілісні концептуальні і прикладні напрацювання. Водночас окремі положення мають дискусійний характер і можуть бути уточнені у подальших дослідженнях.

1. Потреба у ширшій емпіричній перевірці запропонованих моделей і механізмів. Робота містить розгорнуті концептуальні конструкції, зокрема опис

системи інформаційного забезпечення та її процедур, включно з фільтруванням інформаційного шуму, безпекою та етичними вимогами. Проте для підсилення доказовості було б доцільно подати більше структурованих прикладів застосування на реальних управлінських даних, описати вибір джерел і показати результати до і після впровадження запропонованих підходів.

2. Ризики суб'єктивності у процедурі ранжування факторів і потреба в аналізі чутливості. У дисертації застосовано механізм семантичних мереж і елементи логіки предикатів із використанням попарних порівнянь та експертних суджень, що є методично виправданим, але потенційно вразливим до упередженості складу експертів і контексту їх рішень. Доцільним виглядало б додати опис критеріїв добору експертів, правила узгодження позицій і перевірку стійкості вагових коефіцієнтів при зміні вхідних припущень.

3 Недостатня деталізація алгоритмів упровадження матриці реагування. Автор зазначає, що результатом ранжування стала матриця реагування з процесними кроками у пріоритетному порядку для періоду 2022–2025 років, з акцентом на чинники воєнного часу та тотальної цифровізації. Разом із тим у тексті можна було б чіткіше виписати, хто саме є відповідальним виконавцем окремих кроків, які потрібні ресурси, які строки і які контрольні точки застосовуються.

4. Потреба у точнішому описі показників для оцінювання результативності. У роботі обґрунтовано використання функціонального моделювання IDEF0, а також підходу ICOM, який структурує входи, керування, виходи і механізми. Проте для практичного застосування моделі бракує переліку рекомендованих показників результативності для кожного блоку, а також правил їх інтерпретації та порогових значень, що відокремлюють прийнятний результат від проблемного.

Ці зауваження не применшують значущості виконаного дослідження, а навпаки – відкривають нові напрями для його продовження та практичної імплементації. Вони мають характер уточнюючих та дискусійних, що цілком відповідає природі наукової роботи на здобуття ступеня кандидата наук.

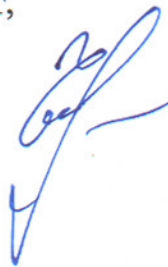
Загальний висновок

Дисертаційна робота Лелика Василя Мироновича «Механізми державного управління інтелектуалізацією діяльності органів державної влади в Україні» є самостійним завершеним науковим дослідженням актуальної проблематики, у якому отримано результати, що мають наукову новизну та практичну цінність для розвитку механізмів державного управління. Автор послідовно розкрив теоретико-методичні засади інтелектуалізації як безперервного процесу, обґрунтував систему інформаційного забезпечення, а також запропонував прикладні підходи до оцінювання впливу трансформаційних факторів і до оцінки результативності реалізації механізмів, із урахуванням можливостей і обмежень застосування технологій на базі штучного інтелекту.

Тема та зміст дисертаційної роботи відповідають паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління та профілю спеціалізованої вченої ради. Робота відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року №567, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри фізичного виховання та спорту
Державного університету
«Житомирська політехніка»

Віктор ЧИЖ

Підпис Чиж В.В.
Засвідчую:
Учений секретар
Житомирська політехніка
Войцуківка Ж.М.

